

THE ROLE OF PUBLIC ART ACTIVITIES IN THE CULTURAL SPACE OF LAM SON SQUARE, HAC THANH WARD, THANH HOA

Le Van Tinh

Thanh Hoa University of Culture, Sports and Tourism

Email: levantinh@dvttdt.edu.vn

Received: 09/6/2025

Reviewed: 11/6/2025

Revised: 20/6/2025

Accepted: 24/7/2025

Released: 31/7/2025

This paper analyzed the role of public art activities at Lam Son Square – a central cultural space located in Hac Thanh Ward, Thanh Hoa. As a symbol of urban history and culture, Lam Son Square is an ideal venue for community-oriented artistic events. Through forms such as portrait drawing, calligraphy, living statues, pottery sculpting, and more, the art activities here not only enrich the spiritual life of local residents but also enhance aesthetic awareness, preserve, and promote traditional cultural values within a modern urban context.

Keywords: Art activities; Public art; Cultural space; Lam Son square.

1. Giới thiệu

Trong bối cảnh đô thị hóa hiện đại, việc tổ chức các hoạt động mỹ thuật công cộng tại không gian mở đang dần trở thành một xu hướng văn hóa mới, góp phần nâng cao đời sống tinh thần của người dân, đồng thời kiến tạo môi trường sống nhân văn và giàu tính thẩm mỹ. Phường Hạc Thành (tỉnh Thanh Hóa) – hạt nhân của trung tâm văn hóa, chính trị của tỉnh – gắn liền với thành cổ Thanh Hóa dưới triều Nguyễn và từng là nơi đặt các cơ quan đầu não qua nhiều giai đoạn lịch sử. Hiện nay, Hạc Thành vẫn bảo tồn nhiều di tích cùng hệ thống thiết chế văn hóa tiêu biểu, trong đó Quảng trường Lam Sơn là địa điểm lý tưởng để triển khai các hoạt động mỹ thuật công cộng.

Bài viết tập trung nghiên cứu vai trò của các hoạt động mỹ thuật công cộng trong quá trình kiến tạo, duy trì và phát huy giá trị văn hóa – nghệ thuật tại không gian Quảng trường Lam Sơn. Thông qua khảo sát thực tế và phân tích các hình thức thể hiện như triển lãm ngoài trời, sắp đặt nghệ thuật, biểu diễn tương tác cùng nhiều hoạt động liên quan, nghiên cứu nhấn mạnh tác động tích cực của mỹ thuật công cộng đối với việc nâng cao thẩm mỹ không gian đô thị, kết nối cộng đồng và hình thành bản sắc văn hóa địa phương. Bên cạnh đó, các hoạt động này còn được xem xét trong mối quan hệ với chiến lược phát triển văn hóa đô thị bền vững, làm nổi bật tính tương tác giữa nghệ thuật và công chúng. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất một số khuyến nghị về chính sách và định hướng phát triển nhằm nâng cao hiệu quả của mỹ thuật công cộng tại Quảng trường Lam Sơn trong thời gian tới.

2. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

Một số công trình quốc tế như của Miles (1997) và Sharp et al. (2005) cũng nhấn mạnh rằng mỹ thuật công cộng (MTCC) có khả năng “hồi sinh” những không gian bị bỏ quên, thúc đẩy sự phát triển bền vững và tăng cường gắn kết xã hội. Như Sharp et al. phân tích: “Nghệ thuật công cộng không chỉ đơn thuần là sự trang trí; nó điều tiết các tương tác xã hội và có thể thúc đẩy đối thoại công dân.” (Just Art for a Just City, Urban Studies, 2005).

Mỹ thuật công cộng là một bộ phận quan trọng trong hệ sinh thái nghệ thuật đương đại, đóng vai trò kiến tạo không gian văn hóa đô thị và nâng cao trải nghiệm thẩm mỹ cho cộng đồng. Theo Nguyễn Thị Thu Hằng (2018), mỹ thuật công cộng không chỉ dừng lại ở giá trị nghệ thuật thuần túy mà còn là phương tiện truyền đạt thông điệp xã hội, kết nối cộng đồng và góp phần định hình bản sắc văn hóa địa phương: “MTCC là nghệ thuật vì cộng đồng, được đặt trong không gian sống của con người, phản ánh mối quan hệ tương tác giữa nghệ thuật, xã hội và kiến trúc cảnh quan” (Nguyễn Thị Thu Hằng, *Mỹ thuật công cộng trong đời sống đô thị Việt Nam hiện nay*, Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật, 2018).

Trong bối cảnh phát triển đô thị, nhiều nghiên cứu đã khẳng định vai trò của MTCC trong việc cải thiện chất lượng không gian công cộng. Theo Đặng Thị Hồng Nhung (2020), các hoạt động như vẽ tranh tường, sắp đặt, điêu khắc ngoài trời... không chỉ tạo điểm nhấn thẩm mỹ mà còn kích thích sự tham gia của cộng đồng vào đời sống văn hóa (Đặng Thị Hồng Nhung, *Vai trò của nghệ thuật thị giác trong không gian công cộng đô thị*, Tạp chí Mỹ thuật, 2020).

Theo Trần Việt Anh (2024). Nghệ thuật trong không gian công cộng, trong cùng một lúc phải thực hiện 2 chức năng: vừa là nơi diễn ra các mối quan hệ trong tiếp xúc, liên lạc giữa các tầng lớp, các khu vực hay các nhóm xã hội vừa là nơi trình bày các kiến thức về xã hội và con người theo phương thức thẩm mỹ [1].

Tại Việt Nam, mặc dù đã có một số nỗ lực thúc đẩy hoạt động mỹ thuật công cộng tại các thành phố lớn như Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, song hệ thống lý luận và ứng dụng thực tiễn ở các đô thị tỉnh lỵ như Thanh Hóa còn thiếu và chưa được quan tâm đầy đủ. Do đó, việc tiếp cận và nghiên cứu vai trò của MTCC tại những không gian văn hóa đặc thù như Quảng trường Lam Sơn là cần thiết, góp phần bổ sung cơ sở lý luận và thực tiễn cho lĩnh vực này.

3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

3.1. Cách tiếp cận

Bài viết tiếp cận theo hướng nghiên cứu liên ngành giữa mỹ thuật, văn hóa học và quy hoạch đô thị. Trong đó, lấy cộng đồng làm trung tâm của hoạt động sáng tạo nghệ thuật và đánh giá không gian công cộng trên cả khía cạnh thẩm mỹ lẫn văn hóa – xã hội.

3.2. Phương pháp nghiên cứu

- *Phương pháp khảo sát thực địa*: Quan sát và ghi nhận đặc điểm không gian, lưu lượng người tham gia, hoạt động xã hội tại Quảng trường Lam Sơn.

- *Phương pháp phân tích tài liệu*: Nghiên cứu các văn bản quy hoạch, chiến lược phát triển văn hóa – nghệ thuật đô thị và tài liệu học thuật về mỹ thuật công cộng.

- *Phương pháp phỏng vấn bán cấu trúc*: Tham khảo ý kiến của nghệ sĩ, nhà quản lý văn hóa và người dân địa phương.

- *Phương pháp đánh giá mô hình*: Xây dựng các phương án hoạt động mỹ thuật công cộng trên cơ sở tổng hợp dữ liệu và đánh giá thực tiễn.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Mỹ thuật công cộng

Mỹ thuật công cộng (public art) là loại hình nghệ thuật được sáng tạo và trưng bày tại không gian công cộng với mục đích phục vụ cộng đồng, thúc đẩy tương tác xã hội và nâng cao chất lượng môi trường sống. Các hình thức phổ biến gồm: tượng đài, tranh tường, sắp đặt nghệ thuật, trình diễn, tác phẩm tương tác cộng đồng như nhân tượng và một số hoạt động trải nghiệm có tính tương tác với du khách, người tham gia trải nghiệm như: Vẽ ký họa chân dung; In tranh khắc gỗ mini; làm hoa giấy, hoa kẽm; viết thư pháp; vẽ và nặn gốm...

4.2. Tổng quan chung về mỹ thuật công cộng tại Việt Nam

Hoạt động mỹ thuật công cộng ở các thành phố lớn của Việt Nam, đặc biệt là ở Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM), và Đà Nẵng, ngày càng phát triển và trở thành một phần quan trọng trong đời sống văn hóa đô thị. Các hoạt động này không chỉ góp phần làm đẹp cho không gian công cộng mà còn phản ánh các giá trị văn hóa, lịch sử và xã hội của đất nước. Dưới đây là một số hình thức hoạt động mỹ thuật công cộng đang diễn ra ở các thành phố lớn:

Trang trí không gian công cộng: Các tác phẩm nghệ thuật được lắp đặt tại công viên, quảng trường, hoặc các khu vực công cộng như tượng đài, bức tranh tường (mural art), và các tác phẩm điêu khắc. Ví dụ, bức tranh tường lớn ở quận 1 (TP.HCM) hay các tác phẩm điêu khắc tại công viên Tao Đàn.

Sự kiện nghệ thuật ngoài trời: Các lễ hội mỹ thuật, triển lãm và sự kiện nghệ thuật công cộng thường xuyên được tổ chức, như các sự kiện nghệ thuật đường phố, lễ hội ánh sáng, hay các cuộc thi vẽ tranh lớn như: Dự án nghệ thuật công cộng trên cầu đi bộ Trần Nhật Duật, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội, với các tác phẩm sắp đặt hoành tráng, như tác phẩm “Thủy cung” của họa sĩ Vũ Xuân Đông; tác phẩm “Tương lai” của Cẩn Văn Ân...

Sáng tạo mỹ thuật trong không gian đô thị: Các tác phẩm nghệ thuật công cộng còn làm sống động không gian đô thị qua các dự án cộng đồng như "vẽ đường phố" (street art) hay các chương trình nghệ thuật tạo hình trong các tòa nhà, khu đô thị mới. Tác phẩm “Sóng” của nghệ sĩ Lê Đăng Ninh đã gợi cho du khách những ký ức về những lớp sóng sông Hồng và cuộc sống của những người nơi đây.

Mỹ thuật trong giao thông và cơ sở hạ tầng: Một số thành phố đã áp dụng mỹ thuật công cộng vào các công trình giao thông, như những bức tranh trang trí trên cầu, đường hầm, hay trạm xe buýt, tạo nên không gian sinh động và sáng tạo hơn cho các khu vực giao thông. Với tác phẩm Aquarium của nghệ sĩ Vũ Xuân Đông gợi lên cảm giác như đang đi qua một đường hầm thủy cung hấp dẫn.

Hoạt động mỹ thuật công cộng ở Việt Nam không chỉ mang lại giá trị thẩm mỹ mà còn giúp gắn kết cộng đồng, nâng cao nhận thức về văn hóa và bảo tồn các giá trị lịch sử. Tuy nhiên, việc phát triển mỹ thuật công cộng cũng cần sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chức năng, nghệ sĩ và cộng đồng để đảm bảo tính bền vững và sự hài hòa trong môi trường đô thị.

4.3. Tiềm năng và lợi thế của Quảng trường Lam Sơn khi tổ chức các hoạt động mỹ thuật công cộng

4.3.1. Tiềm năng và lợi thế

Quảng trường Lam Sơn là trung tâm chính trị – hành chính – văn hóa của phường Hạc Thành, tỉnh Thanh Hóa, nơi tổ chức các sự kiện lễ hội lớn, sự kiện văn hóa - nghệ thuật địa phương và quốc gia. Không gian rộng mở, cảnh quan đẹp và giá trị biểu tượng lịch sử tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai các hoạt động mỹ thuật công cộng bền vững. Phía Tây giáp với ga tàu, thuận tiện cho việc di chuyển giao thông của du khách ngoài tỉnh; phía Đông, phía Nam và phía Bắc giáp với các đường lớn, với hệ thống nhà hàng, khách sạn rất thuận tiện cho việc lưu trú và sinh hoạt của du khách cũng như người dân ở các vùng xa đến.

Các sự kiện tại Quảng trường Lam Sơn thường thu hút đông đảo người dân tham gia, đặc biệt trong các dịp lễ hội, sự kiện chính trị của tỉnh. Tuy nhiên, mức độ tham gia và sự tương tác của người dân đôi khi còn hạn chế, chủ yếu do tính chất của các sự kiện thường nghiêng về hướng trình diễn, ít có sự tham gia trực tiếp của cộng đồng.

Quảng trường Lam Sơn có cơ sở hạ tầng tương đối hiện đại với các thiết bị âm thanh, ánh sáng phục vụ cho các sự kiện. Tuy vậy, vẫn còn một số vấn đề về khả năng bố trí không gian, đặc biệt trong các sự kiện có quy mô lớn, khi lượng người tham gia đông.

Các sự kiện tại Quảng trường Lam Sơn thường được tổ chức vào các mốc thời gian cuối tuần một cách bài bản và chuyên nghiệp, với sự tham gia của đơn vị nghệ thuật, nhóm nhạc: Nhóm Họa Mi, nhóm Happy - Team Khánh Vân, nhóm (dân vũ) sức khỏe là vàng, câu lạc bộ: Câu lạc bộ (CLB) Zumba Mai Toàn, CLB Zumba Hoàng Anh, CLB Minh Phương Dance, ... Mặc dù hình thức biểu diễn khá phong phú, nội dung chương trình vẫn còn nghiêng về ca múa nhạc, thiếu vắng các hoạt động mang tính tương tác cao như mỹ thuật công cộng, nơi du khách có thể trực tiếp tham gia sáng tạo và trải nghiệm nghệ thuật để tạo ra sản phẩm cho cá nhân và cộng đồng.

4.3.2. Các hoạt động mỹ thuật công cộng

Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh hóa được UBND thành phố Thanh Hóa (nay là phường Hạc Thành) giao cho thực hiện đề án hoạt động văn hóa, nghệ thuật công cộng tại quảng trường Lam Sơn, phường Hạc Thành, tỉnh Thanh Hóa. Khoa Mỹ thuật phụ trách và triển khai thực hiện các hoạt động mỹ thuật, với nguồn nhân lực là cán bộ giảng viên và sinh viên của khoa.

4.3.2.1. Hoạt động Nhân tượng

Hoạt động nhân tượng tại các điểm công cộng là một hình thức nghệ thuật biểu diễn, trong đó người tham gia hóa thân thành các nhân vật, tượng hoặc hình ảnh để tạo ấn tượng và thu hút sự chú ý của người qua lại. Hình thức này không chỉ mang tính giải trí mà còn có thể mang ý nghĩa sâu sắc về nghệ thuật hoặc phản ánh các vấn đề xã hội. Nhân tượng có thể sử dụng các vật liệu như sơn, kim loại, vải, hoặc những yếu tố tự nhiên để làm cho trang phục và hình dáng thêm sống động. Các nghệ sĩ thường yêu cầu sự chú ý và đôi khi nhận được tiền thưởng từ người xem qua những "hóa thân" ấn tượng.

Tại Quảng trường Lam Sơn, hoạt động này được tổ chức định kỳ vào cuối tuần, các dịp lễ hoặc các sự kiện văn hóa – du lịch của thành phố. Hoạt động đã thu hút và cường tương tác cộng đồng, nhiều người dân, đặc biệt là thanh thiếu niên, hào hứng tương tác, chụp ảnh, tìm hiểu và chia sẻ hoạt động này trên mạng xã hội, tạo hiệu ứng tích cực. Từ đó, không khí quảng trường trở nên sôi động và hấp dẫn hơn, nhất là vào buổi tối cuối tuần.

4.3.2.2. Hoạt động vẽ ký họa chân dung

Hoạt động vẽ ký họa chân dung ở các nơi công cộng là một hình thức nghệ thuật phổ biến, vừa mang tính sáng tạo, vừa kết nối cộng đồng. Các nghệ sĩ vẽ chân dung ở những không gian như công viên, quảng trường, hoặc các khu phố sầm uất thu hút sự chú ý của người qua lại. Đây không chỉ là cơ hội để các nghệ sĩ thể hiện tài năng mà còn là cách để họ giao lưu với công chúng, ghi nhận những phản hồi và tạo dựng mối quan hệ.

Vẽ tranh chân dung là một món quà đặc biệt và mang tính cá nhân cao, mang lại niềm vui và cảm xúc cho những người sở hữu nó. Các hoạt động này tạo ra sự kết nối giữa nghệ sĩ và công chúng, giúp mọi người hiểu thêm về nhau. Việc chứng kiến một nghệ sĩ làm việc trực tiếp có thể truyền cảm hứng cho những người khác, đặc biệt là trẻ em, để phát triển sở thích sáng tạo và nghệ thuật.

Hoạt động vẽ ký họa chân dung tại quảng trường Lam Sơn cũng do họa sĩ là giảng viên và sinh viên của Nhà trường thực hiện. Với những chất liệu quen thuộc như chì đen, bút sắt trên khổ giấy A3, A4; hoạt động này có rất nhiều người dân và du khách tham gia làm mẫu cho họa sĩ vẽ. Qua hoạt động này, người dân có thể lưu giữ chân dung của mình và người thân như một kỷ niệm cá nhân, còn du khách thì mang về một món quà độc đáo, giàu tính nghệ thuật từ xứ Thanh.

4.3.2.3. Hoạt động viết thư pháp

Viết thư pháp ở nơi công cộng đã trở thành một hình thức nghệ thuật phổ biến trong những năm gần đây, đặc biệt ở khu vực thành phố lớn hoặc các địa điểm văn hóa. Viết thư pháp trong không gian công cộng không chỉ là một cách thể hiện nghệ thuật mà còn là một phương tiện giáo dục văn hóa, góp phần làm sống động không gian cộng đồng và kết nối mọi người. Việc tổ chức các buổi viết thư pháp tại công viên, trung tâm thương mại, hay các sự kiện văn hóa giúp người tham gia, cả những người viết và người xem, có thể trao đổi, chia sẻ và học hỏi về các giá trị văn hóa truyền thống.

Trong những năm gần đây, hoạt động viết thư pháp tại không gian công cộng như quảng trường, phố đi bộ đã trở nên phổ biến tại nhiều địa phương. Tại Quảng trường Lam Sơn (Thanh Hóa), mô hình này bước đầu được triển khai trong các dịp lễ, Tết, hoặc các chương trình văn hóa – nghệ thuật cuối tuần, mang lại hiệu ứng tích cực trong đời sống cộng đồng. Khán giả có thể trực tiếp xin chữ, giao lưu với nghệ sĩ thư pháp, thậm chí được hướng dẫn viết thư, trải nghiệm nghệ thuật này một cách trực quan và gần gũi. Trẻ em được gặp gỡ, trò chuyện với các bậc cao niên, nghệ nhân; từ đó tăng cường kết nối giữa các thế hệ thông qua nghệ thuật. Du khách đến Quảng trường Lam Sơn có thể xin chữ làm kỷ niệm, xem biểu diễn thư pháp, chụp ảnh với không gian đậm chất truyền thống. Các sản phẩm thư pháp có thể

được thương mại hóa dưới dạng quà lưu niệm, trang trí nội thất, tạo thêm thu nhập cho nghệ nhân và người làm nghề.

4.3.2.4. Hoạt động Vẽ trên đá cuội

Hoạt động vẽ lên đá cuội tại các nơi công cộng đang ngày càng trở nên phổ biến và được nhiều người yêu thích. Đây là một hình thức nghệ thuật đường phố giúp không gian công cộng trở nên sinh động và thú vị hơn. Các viên đá cuội thường được chọn để vẽ vì kích thước nhỏ gọn, dễ mang theo và dễ trang trí. Vẽ lên đá cuội mang đến sự mới mẻ và tạo điểm nhấn cho các không gian công cộng như công viên, quảng trường hay các khu vui chơi.

Các buổi trải nghiệm vẽ trên đá cuội được tổ chức định kỳ hoặc lồng ghép trong các chương trình mỹ thuật ngoài trời, hoạt động thiếu nhi cuối tuần, sự kiện lễ hội tại quảng trường Lam Sơn, Thanh Hóa. Đối tượng tham gia đa dạng, từ các em nhỏ, học sinh, sinh viên mỹ thuật đến các nghệ sĩ và người dân yêu thích nghệ thuật. Các buổi trải nghiệm vẽ tạo không gian sinh hoạt chung, nơi các thế hệ cùng tham gia, giao lưu và chia sẻ niềm đam mê nghệ thuật trong không khí vui tươi, thân thiện. Với nhiều chủ đề vẽ lấy cảm hứng từ biểu tượng văn hóa xứ Thanh (trống đồng Đông Sơn, Thành nhà Hồ, Lê Lợi, dân ca xứ Thanh...), góp phần quảng bá bản sắc địa phương thông qua hình thức trực quan và gần gũi. Các tác phẩm đá cuội sau khi hoàn thiện có thể được bố trí khéo léo tại các bồn hoa, lối đi bộ, hoặc trưng bày nghệ thuật ngoài trời, làm tăng tính thẩm mỹ và độc đáo cho không gian phòng học, phòng làm việc và các không gian rộng lớn khác. Hoạt động trải nghiệm vẽ trên đá cuội dành cho du khách, đặc biệt là trẻ em và gia đình tại quảng trường Lam Sơn trở thành điểm đến văn hóa – nghệ thuật hấp dẫn.

4.3.2.5. Hoạt động Trang trí sản phẩm thủ công từ mây tre đan

Mây tre đan là một ngành nghề thủ công truyền thống lâu đời của Việt Nam, gắn bó mật thiết với đời sống văn hóa nông thôn và phản ánh tinh thần sáng tạo của người lao động. Việc kết hợp nghệ thuật trang trí với các sản phẩm mây tre không chỉ làm tăng giá trị thẩm mỹ, mà còn tạo ra một hình thức mỹ thuật cộng đồng độc đáo. Sản phẩm thủ công mây tre đan như giỏ, đèn, bàn ghế hay các vật trang trí khác có thể được trang trí với họa tiết, màu sắc và hình dạng mới mẻ. Các khu vực công cộng được trang trí bằng những sản phẩm thủ công mây tre đan không chỉ làm đẹp không gian mà còn thu hút sự chú ý của du khách, góp phần làm phong phú thêm trải nghiệm của họ khi tham quan những địa điểm này, ngoài ra hoạt động này giúp bảo tồn và phát huy giá trị của nghề thủ công mây tre đan, đồng thời tạo điều kiện để thế hệ trẻ tiếp xúc và học hỏi nghề truyền thống, từ đó duy trì được sức sống lâu dài của nghề.

Tại Quảng trường Lam Sơn – trung tâm văn hóa của tỉnh Thanh Hóa – hoạt động trang trí sản phẩm từ mây tre đan đang được triển khai nhằm khơi dậy giá trị truyền thống, kết nối cộng đồng và phát huy tiềm năng sáng tạo của người dân, tận dụng nguồn nguyên liệu của địa phương sẵn có (vùng nguyên liệu ở các xã Thạch Thành, Thường Xuân, Như Thanh...). Người dân, học sinh và du khách được trực tiếp tham gia vào quá trình trải nghiệm: vẽ, trang trí và sáng tạo trên nền các sản phẩm mây tre, từ đó biến những vật dụng quen thuộc thành các tác phẩm nghệ thuật mang dấu ấn cá nhân. Đây là dịp để cộng đồng, đặc biệt là thế hệ trẻ, thể hiện khả năng mỹ thuật và ý tưởng sáng tạo thông qua chất liệu truyền thống. Việc tiếp cận

với vật liệu tự nhiên, bền vững cũng góp phần nâng cao nhận thức về môi trường, khuyến khích thói quen sử dụng sản phẩm thân thiện trong đời sống hàng ngày.

Các nghệ nhân và người lớn tuổi có thể truyền dạy cho thế hệ trẻ kỹ thuật đan lát, đồng thời kể lại những câu chuyện gắn liền với lịch sử làng nghề, qua đó duy trì dòng chảy văn hóa truyền thống. Những tác phẩm mây tre được sáng tạo và trang trí công phu không chỉ góp phần tạo nên không gian trưng bày sinh động, thu hút du khách đến tham quan, chụp ảnh, mà còn khơi gợi hứng thú trải nghiệm làm thủ công. Sau khi hoàn thiện, sản phẩm có thể được sử dụng như quà lưu niệm, vật trang trí nội thất, mở rộng cơ hội tiêu thụ cho các làng nghề truyền thống ở Thanh Hóa như Nga Sơn, Thiệu Trung...

4.3.2.6. Hoạt động Làm poster, bưu thiếp, hoa giấy

Hoạt động làm poster, bưu thiếp chúc mừng và hoa giấy tại các nơi công cộng không chỉ là một cách để thể hiện sự sáng tạo mà còn có thể tạo ra không gian vui tươi, ý nghĩa cho cộng đồng. Đây là những hoạt động có thể giúp kết nối mọi người, đặc biệt trong các dịp lễ, sự kiện hoặc kỷ niệm quan trọng. Dưới đây là một số ý tưởng và lợi ích của các hoạt động này:

Hoạt động làm poster và bưu thiếp chúc mừng: Làm poster chúc mừng hoặc thông báo cho các sự kiện, lễ hội cộng đồng sẽ làm tăng tính hấp dẫn và tạo sự chú ý cho mọi người. Đối với làm bưu thiếp là tạo ra những bưu thiếp đẹp mắt với lời chúc mừng ý nghĩa sẽ là món quà đơn giản nhưng rất ấm áp và dễ gửi tặng cho người thân hoặc bạn bè trong các dịp đặc biệt như sinh nhật, lễ hội, năm mới, v.v. Với hoạt động làm hoa giấy là một hoạt động sáng tạo và thân thiện với môi trường, có thể thực hiện tại các không gian công cộng như công viên, thư viện, khuôn viên trường học, hay các trung tâm cộng đồng.

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục thẩm mỹ và phát triển mỹ thuật cộng đồng, việc đưa các hình thức nghệ thuật ứng dụng và thủ công sáng tạo đến gần với công chúng đang ngày càng được chú trọng. Hoạt động làm poster, bưu thiếp, hoa giấy tại Quảng trường Lam Sơn (Thanh Hóa) đã trở thành một phần sinh động trong chuỗi sự kiện văn hóa – nghệ thuật ngoài trời, góp phần làm phong phú đời sống tinh thần của người dân, đặc biệt là thanh thiếu nhi.

Người tham gia, đặc biệt là học sinh, được thực hành kỹ năng cắt dán, phối màu, trình bày hình ảnh một cách sáng tạo và khoa học. Các sản phẩm không chỉ mang tính nghệ thuật mà còn có giá trị sử dụng thực tế (bưu thiếp tặng người thân, poster truyền thông, hoa giấy trang trí...). Không gian làm thủ công trở thành nơi giao lưu, chia sẻ giữa các nhóm tuổi, ngành nghề; tạo ra tinh thần gắn kết, vui vẻ và sáng tạo chung trong cộng đồng. Nhiều sản phẩm thể hiện tình cảm với Thanh Hóa thông qua biểu tượng địa phương (như Thành Nhà Hồ, cầu Hàm Rồng, Lê Lợi, di sản Đông Sơn...), góp phần nuôi dưỡng lòng tự hào dân tộc. Những gian hàng, góc làm thủ công rực rỡ màu sắc và đầy sức sống góp phần tạo nên diện mạo mới cho Quảng trường Lam Sơn – một không gian nghệ thuật đa dạng và gần gũi. Du khách, đặc biệt là gia đình và trẻ em, có thể vừa tham quan, vừa tham gia hoạt động sáng tạo và mang về những món quà thủ công tự tay làm – điều này tạo nên ấn tượng tích cực khi đến Thanh Hóa.

4.3.2.7. Hoạt động in tranh khắc gỗ mini

Tranh khắc gỗ là một nghệ thuật truyền thống có nguồn gốc từ nhiều nền văn hóa, ở Việt Nam có nhiều dòng tranh khắc gỗ dân gian như tranh dân gian Đông Hồ, Hàng Trống,

Làng Sinh. Việc in tranh khắc gỗ mini ở nơi công cộng giúp bảo tồn và giới thiệu những giá trị văn hóa, nghệ thuật truyền thống tới công chúng, đặc biệt là thế hệ trẻ. In tranh khắc gỗ mini tại các nơi công cộng có thể là một hình thức nghệ thuật độc đáo, hấp dẫn cộng đồng và du khách, đồng thời tạo ra một trải nghiệm thú vị.

Trong những năm gần đây, xu hướng đưa nghệ thuật truyền thống ra không gian công cộng đang lan tỏa mạnh mẽ. Tại Quảng trường Lam Sơn (Thanh Hóa), hoạt động in tranh khắc gỗ mini được tổ chức như một hình thức trải nghiệm nghệ thuật đặc sắc, góp phần lan tỏa giá trị văn hóa, nâng cao thẩm mỹ cộng đồng và tạo điểm nhấn cho không gian văn hóa đô thị. Mỗi người có thể tự chọn khuôn, phối màu, tạo ra một tác phẩm riêng mang dấu ấn cá nhân, từ đó phát triển cảm nhận mỹ thuật và sự tự tin trong sáng tạo. Trải nghiệm in tranh khắc gỗ mini mang tính giáo dục và trải nghiệm nghệ thuật, giúp quảng trường Lam Sơn trở nên sinh động và hấp dẫn hơn đối với người dân và du khách. Du khách có thể tự tay in và mang về tác phẩm như một món quà thủ công giàu ý nghĩa văn hóa, góp phần xây dựng hình ảnh Thanh Hóa thân thiện, sáng tạo và đậm đà bản sắc.

4.3.2.8. Hoạt động nặn gốm, vẽ men lên sản phẩm gốm thô

Hoạt động nặn gốm và vẽ màu men lên sản phẩm gốm thô tại các nơi công cộng có thể mang lại nhiều lợi ích, cả về mặt nghệ thuật và cộng đồng. Những hoạt động này thường tạo cơ hội cho mọi người, đặc biệt là các bạn trẻ hoặc khách tham quan, trải nghiệm và tìm hiểu về nghệ thuật gốm, đồng thời cũng góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống.

Hoạt động nặn gốm và vẽ màu men là một cách để giới thiệu cho công chúng về quá trình làm gốm, từ nặn đất, tạo hình cho đến việc tráng men và nung gốm, giúp bảo tồn nghề thủ công truyền thống. Thông qua việc tự tay làm ra những sản phẩm gốm, người tham gia sẽ cảm nhận được sự sáng tạo và khéo léo trong từng công đoạn, đồng thời có thể tạo ra những sản phẩm mang dấu ấn cá nhân. Hoạt động nặn gốm và vẽ men đem đến người trải nghiệm thư giãn, giúp giảm căng thẳng, đồng thời mang lại sự hứng thú cho những ai yêu thích nghệ thuật và thủ công. Việc tổ chức các hoạt động nghệ thuật tại quảng trường đã thu hút nhiều người tham gia đặc biệt là trẻ em các khu dân cư lân cận và khách du lịch, sẽ tạo cơ hội cho các làng nghề gốm hoặc các cơ sở sản xuất gốm quảng bá sản phẩm của mình, tạo môi trường rèn luyện bản lĩnh và kỹ năng nghề cho sinh viên Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa (TUCST) trước khi ra trường.

Tại Quảng trường Lam Sơn, hoạt động nặn gốm và vẽ men góp phần tạo dựng không gian nghệ thuật mở, kết nối cộng đồng và lan tỏa tình yêu văn hóa truyền thống. Việc đưa gốm ra khỏi khuôn khổ làng nghề, tiếp cận công chúng trong không gian mở đã giúp văn hóa gốm trở nên sống động và gần gũi hơn với mọi người, nhất là giới trẻ. Hoạt động tạo môi trường giao lưu giữa các thế hệ, giữa người dân và nghệ nhân, khơi gợi tinh thần sẻ chia, học hỏi trong một không gian sáng tạo chung.

5. Thảo luận

Các hoạt động mỹ thuật công cộng tại Quảng trường Lam Sơn không chỉ đóng vai trò cải thiện cảnh quan đô thị mà còn tạo ra những giá trị thiết thực về giáo dục văn hóa, thẩm mỹ

và gắn kết cộng đồng. Tuy nhiên, để các hoạt động này phát huy hiệu quả bền vững và có chiều sâu, cần lưu ý một số vấn đề sau:

Thứ nhất, đảm bảo tính bền vững: Các hoạt động mỹ thuật công cộng không nên dừng lại ở tính chất phong trào, ngắn hạn. Việc xây dựng chiến lược dài hạn, có lộ trình cụ thể, gắn với quy hoạch phát triển không gian văn hóa đô thị là yêu cầu cấp thiết nhằm duy trì hiệu quả lâu dài và tránh lãng phí nguồn lực.

Thứ hai, tăng cường sự tham gia của cộng đồng: Mỹ thuật công cộng chỉ thực sự phát huy tác dụng khi có sự tham gia tích cực từ phía người dân. Cần thiết lập các cơ chế mở để cộng đồng – đặc biệt là thanh thiếu niên, sinh viên các ngành nghệ thuật – có thể chủ động đóng góp ý tưởng, tham gia sáng tác và quản lý không gian nghệ thuật.

Thứ ba, đẩy mạnh cơ chế phối hợp liên ngành: Hiệu quả của các hoạt động mỹ thuật công cộng phụ thuộc vào sự liên kết giữa các cơ quan quản lý nhà nước (như Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; UBND phường Hạc Thành), các cơ sở đào tạo chuyên ngành (đặc biệt là Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa), các nghệ sĩ và tổ chức xã hội – nghề nghiệp. Việc xây dựng cơ chế phối hợp rõ ràng, có phân công trách nhiệm cụ thể là điều kiện tiên quyết để triển khai các chương trình nghệ thuật công cộng một cách hiệu quả.

Thứ tư, khuyến khích xã hội hóa và tài trợ nghệ thuật: Để mở rộng quy mô và nâng cao chất lượng hoạt động, cần phát huy vai trò của khu vực tư nhân thông qua cơ chế xã hội hóa. Việc kêu gọi doanh nghiệp tham gia tài trợ cho các dự án nghệ thuật công cộng không chỉ giúp đa dạng hóa nguồn lực mà còn thể hiện trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp đối với cộng đồng.

6. Kết luận

Mỹ thuật công cộng là cầu nối giữa nghệ thuật và đời sống, góp phần nâng cao chất lượng môi trường đô thị và gắn kết cộng đồng. Với lợi thế không gian, giá trị lịch sử và vai trò trung tâm văn hóa, Quảng trường Lam Sơn hoàn toàn có tiềm năng trở thành không gian nghệ thuật công cộng tiêu biểu của khu vực Bắc Trung Bộ. Việc xây dựng và tổ chức bài bản các hoạt động mỹ thuật công cộng tại đây không chỉ phục vụ người dân mà còn góp phần phát triển du lịch, quảng bá hình ảnh của tỉnh Thanh Hóa hiện đại - văn minh. Các hoạt động mỹ thuật công cộng còn là một môi trường bổ ích cho sinh viên khoa TUCST rèn luyện kỹ năng, bản lĩnh nghề nghiệp trước khi ra trường. Bên cạnh đó, đây cũng là môi trường để cho các nguồn nguyên vật liệu của địa phương được khoác lên mình những màu sắc sáng tạo mới để vươn xa hơn.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Trần Việt Anh (2024), Phát huy giá trị văn hóa truyền thống Thanh Hóa qua nghệ thuật điêu khắc trong không gian công cộng ở thành phố Thanh Hóa, *Xứ Thanh đa dạng văn hóa và phát triển bền vững*, NXB Chính trị quốc gia sự thật.
- [2]. Phạm Đức Bình (2019), *Nghệ thuật công cộng và thiết kế đô thị*, Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật, số 9.
- [3]. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2021), Chiến lược phát triển văn hóa đến năm 2030.

- [4]. Đoàn Văn Đức (2022), *Vai trò của nghệ thuật công cộng trong phát triển cộng đồng*, Hội thảo quốc gia về Mỹ thuật công cộng, Đại học Mỹ thuật Việt Nam.
- [5]. Nguyễn Thị Thu Hằng (2018), *Mỹ thuật công cộng trong đời sống đô thị Việt Nam hiện nay*, Tạp chí Văn hóa Nghệ thuật.
- [6]. Nguyễn Thị Thu Hương (2020), *Mỹ thuật công cộng trong không gian đô thị Việt Nam*, NXB Mỹ thuật.
- [7]. Jane Jacobs (1961), *The Death and Life of Great American Cities*, Random House.
- [8]. UBND thành phố Thanh Hóa (2023), *Đề án phát triển văn hóa đô thị thành phố Thanh Hóa giai đoạn 2021–2025*.

VAI TRÒ CỦA HOẠT ĐỘNG MỸ THUẬT CÔNG CỘNG TẠI KHÔNG GIAN VĂN HÓA QUẢNG TRƯỜNG LAM SƠN, PHƯỜNG HẠC THÀNH, THANH HÓA

Lê Văn Tĩnh

Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa

Email: levantinh@dvttdt.edu.vn

Ngày nhận bài: 09/6/2025
Ngày phản biện: 11/6/2025
Ngày tác giả sửa: 20/6/2025
Ngày duyệt đăng: 24/7/2025
Ngày phát hành: 31/7/2025

Bài viết phân tích vai trò của hoạt động mỹ thuật công cộng tại Quảng trường Lam Sơn - không gian văn hóa trung tâm thuộc phường Hạc Thành, Thanh Hóa. Với tư cách là biểu tượng lịch sử - văn hóa đô thị, Quảng trường Lam Sơn là địa điểm lý tưởng để triển khai các hoạt động nghệ thuật vì cộng đồng. Thông qua các hình thức như vẽ chân dung, viết thư pháp, nhân tượng, nặn gốm..., các hoạt động mỹ thuật tại đây không chỉ góp phần làm phong phú đời sống tinh thần của người dân mà còn nâng cao nhận thức thẩm mỹ, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống trong không gian đô thị hiện đại.

Từ khóa: Hoạt động mỹ thuật; Mỹ thuật công cộng; Không gian văn hóa; Quảng trường Lam Sơn.